

RAAP-NOTITIE 2174

Plangebied Woudseweg te Den Hoorn

Gemeente Midden-Delfland

**Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Roeling advies & begeleiding

Titel: Woudseweg te Den Hoorn, gemeente Midden-Delfland; archeologisch
vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: mei 2007

Auteur: *drs. R.W. de Groot & drs. R. Timmerman*

Projectcode: MDDH

Bestandsnaam: N02174-MDDH.doc

Projectleider: drs. R.W. de Groot

Projectmedewerkers: drs. R. Timmerman

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 22162

Autorisatie: drs. C.N. Kruidhof

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491500

Leeuwenveldseweg 5b

telefax: 0294-491519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2007

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Roeling advies & begeleiding heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 18 april 2007 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met voorgenomen bouwwerkzaamheden in de gemeente Midden-Delfland. Doel van dit onderzoek was het toetsen door middel van een veldonderzoek van de reeds door de gemeente Midden-Delfland opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting (Jongma, 2007).

Op grond van het bureauonderzoek van de gemeente Midden-Delfland (Jongma, 2007) gold er voor het plangebied een hoge verwachting voor archeologische resten uit de Romeinse tijd en Late Middeleeuwen (10e tot 13e eeuw). Voor vindplaatsen uit de overige periodes geldt een lage verwachting. De archeologische resten kunnen aanwezig zijn op de oeverwallen en verlande oude geulsystemen van het Laagpakket van Walcheren, die zich binnen het plangebied mogelijk vanaf het maaiveld en/of onder de opgebrachte grond (maximaal 0,4 m dik) bevinden.

Tijdens het veldonderzoek bleek dat de ondergrond van het plangebied bestond uit afzettingen van het Laagpakket van Wormer, met daarop (restanten van) het Hollandveen Laagpakket. Het veen is geërodeerd door geulafzettingen van het Laagpakket van Walcheren. De top van deze geulafzettingen is in geringe mate verstoord (bouwvoor van 20-30 cm) en wordt afgedekt door een zandig ophoogpakket.

In geen van de 5 boringen zijn archeologische indicatoren aangetroffen. Tevens zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van een cultuurlaag en/of vegetatiehorizonten; ook is er geen sprake van rijping van de sedimenten. Er is dan ook geen aanleiding om de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied te vermoeden.

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de provinciaal archeoloog van Zuid-Holland (drs. R.H.P. Proos).

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Roeling advies & begeleiding heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in april 2007 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de realisatie van een hotel aan de Woudseweg in Den Hoorn in de gemeente Midden-Delfland. Het onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Voor het plangebied is door de gemeente Midden-Delfland reeds een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd (Jongma, 2007). Doel van het inventariserend veldonderzoek was het toetsen en aanvullen van het gespecificeerde verwachtingsmodel uit dat bureauonderzoek.

1.2 Plangebied

Het plangebied (circa 1.500 m²) ligt aan de Woudseweg, ten westen van huisnummer 19 in Den Hoorn (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 37E van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 81.660/445.887. Het perceel staat kadastraal bekend onder gemeente Midden-Delfland, sectie C, nummer 1273. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied verhard met stelconplaten.

1.3 Onderzoeksofzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een karterend booronderzoek. Voor het plangebied was door de gemeente Midden-Delfland reeds een bureauonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek (Jongma, 2007) zijn verwerkt in hoofdstuk 2.

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998).

RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Eerder uitgevoerd onderzoek

2.1 Bureauonderzoek

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd door de gemeente Midden-Delfland (Jongma, 2007). De resultaten van dit onderzoek zijn hieronder weergegeven.

Het plangebied ligt binnen een zone met geulafzettingen van het Laagpakket van Walcheren (voorheen Afzettingen van Duinkerke I) in de ondergrond. Het is omgeven door dekafzettingen van dezelfde geologische eenheid. In het plangebied is het Laagpakket van Walcheren afgezet vanaf circa 500 voor Chr. op het Laagpakket van Wormer (voorheen: Afzettingen van Calais). Het tussenliggende Hollandveen is door de invloed van de geulafzettingen verdwenen.

Volgens de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van de provincie Zuid-Holland geldt voor het plangebied een redelijke tot grote kans op archeologische sporen. Uit het plangebied zijn geen archeologische vondsten bekend. Wel zijn uit de omgeving van het plangebied diverse Romeinse nederzettingen en een uitgebreid netwerk van verkavelingsporen uit de Romeinse tijd bekend. Ook zijn in de omgeving van het plangebied bij recent onderzoek 3 vindplaatsen uit de Middeleeuwen aangetroffen.

Volgens de Archeologische Monumentenkaart bevinden zich in het plangebied geen terreinen met een status. Wel ligt ten noordwesten van het plangebied een drietal terreinen met een hoge archeologische waarde. Het gaat om nederzettingsterreinen uit de Romeinse tijd.

Volgens historische kaarten heeft binnen het plangebied vanaf 1712 geen bebouwing gestaan. Uit een analyse van het AHN blijkt dat het terrein circa 20 tot 40 cm hoger ligt dan de omgeving. Het plangebied lijkt dan ook te zijn opgehoogd.

2.2 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op grond van het bureauonderzoek van de gemeente Midden-Delfland (Jongma, 2007) gold voor het plangebied een hoge verwachting voor archeologische resten uit de Romeinse tijd en Late Middeleeuwen (10e tot 13e eeuw). Voor vindplaatsen uit de overige periodes geldt een lage verwachting. Voor zowel de Romeinse tijd als de Middeleeuwen kan het gaan om nederzettingen en off-site structuren. Nederzettingen zullen een oppervlakte kennen van circa 500 tot 2.000 m² en worden gekenmerkt door een

vondstlaag. In een dergelijke vondstlaag kunnen fragmenten aardewerk, natuursteen, metaal, baksteen en grondsporen voorkomen.

Voor off-site structuren kan het voornamelijk gaan om greppelsystemen en andere sporen van verkaveling of agrarische activiteiten. Dergelijke sporen zijn met een booronderzoek niet of nauwelijks op te sporen.

De archeologische resten aanwezig zijn op de oevers en verlande oude geulsystemen van het Laagpakket van Walcheren, die zich in het plangebied mogelijk vanaf het maaiveld en/of onder de opgebrachte grond (maximaal 0,4 m dik) bevinden.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Aangezien de locatie geheel verhard was, heeft de opdrachtgever vooraf een aantal stelconplaten verwijderd. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten vondstrijke nederzettingsterreinen uit de periode Romeinse tijd t/m Late Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om vondstarme nederzettingsterreinen, verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord tot maximaal 4 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Van alle boringen is de hoogte met een waterpastaestel ingemeten, waarbij de hoogte is herleid van NAP-bout 037E0503 in het noordwestelijke landhoofd van het viaduct 'De Hoepel' (4,84 m +NAP). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

In het plangebied is aan de basis lichtgrijs, sterk siltig zand aangetroffen dat naar boven toe overgaat in grijze, uiterst siltige klei. Deze sedimenten worden gerekend tot het Laagpakket van Wormer. De top bevindt zich op circa 3,8 m -Mv (circa 4,5 m -NAP). Het Laagpakket van Wormer gaat geleidelijk over in bruin, mineraalarm rietveen van het Hollandveen Laagpakket. De top van het veenpakket is aangetroffen op circa 3,6 m -Mv (circa 4,3 m -NAP) Het betreft een veenrestant met een dikte van ongeveer 20 cm. Het overige veen is geërodeerd door het bovenliggende pakket geulafzettingen, dat bestaat uit (licht)grijze, sterk siltige klei met detritus en zandlagen, schelpgruis en riet- of plantenresten. Naar boven toe wordt dit pakket zandiger. Deze geulafzettingen worden geïnterpreteerd als het Laagpakket van Walcheren. De top van deze geulafzettingen is opgenomen in de bouwvoor die ongeveer 20 tot 30 cm dik is.

De bouwvoor wordt afgedekt door een opgebracht zandpakket met een dikte variërend tussen 50 en 70 cm.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn in de 5 boringen geen archeologische indicatoren aangetroffen. In de geulafzettingen zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van een cultuurlaag en/of vegetatiehorizont, ook is er geen sprake van rijping van deze sedimenten. Er is dan ook geen aanleiding om de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied te vermoeden.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op grond van het bureauonderzoek van de gemeente Midden-Delfland (Jongma, 2007) gold er voor het plangebied een hoge verwachting voor archeologische resten uit de Romeinse tijd en Late Middeleeuwen (10e tot 13e eeuw). Voor vindplaatsen uit de overige periodes geldt een lage archeologische verwachting.

De archeologische resten kunnen aanwezig zijn op de oeverwallen en verlande oude geulsystemen van het Laagpakket van Walcheren, die zich binnen het plangebied mogelijk vanaf het maaiveld en/of onder de opgebrachte grond (maximaal 0,4 m dik) bevinden.

Tijdens het veldonderzoek bleek dat de ondergrond van het plangebied bestond uit afzettingen van het Laagpakket van Wormer, met daarop (restanten van) het Hollandveen Laagpakket. Het veen is geërodeerd door geulafzettingen van het Laagpakket van Walcheren. De top van deze geulafzettingen is in geringe mate verstoord (bouwvoor van 20-30 cm) en wordt afgedekt door een zandig ophoogpakket.

In de 5 boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Tevens zijn er geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van een cultuurlaag en/of vegetatiehorizonten; ook is er geen sprake van rijping van de sedimenten. Er is dan ook geen aanleiding om de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied te vermoeden.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de provinciaal archeoloog van Zuid-Holland (drs. R.H.P. Proos).

Literatuur

Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998. *Handboek ROB-specificaties*.
Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Jongma, S.H., 2007. *Bodemverstoringsvergunning Archeologie; plangebied
Woudseweg, Den Hoorn, gemeente Midden-Delfland*. Gemeente
Midden-Delfland, Schipluiden.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104,
Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands
Normalisatie-instituut, Delft.

Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen, 2004. Prospectief
boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van
booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*.
RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS ARChEologisch Informatie Systeem
IKAW Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
-Mv beneden maaiveld
RACM Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten
ROB Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

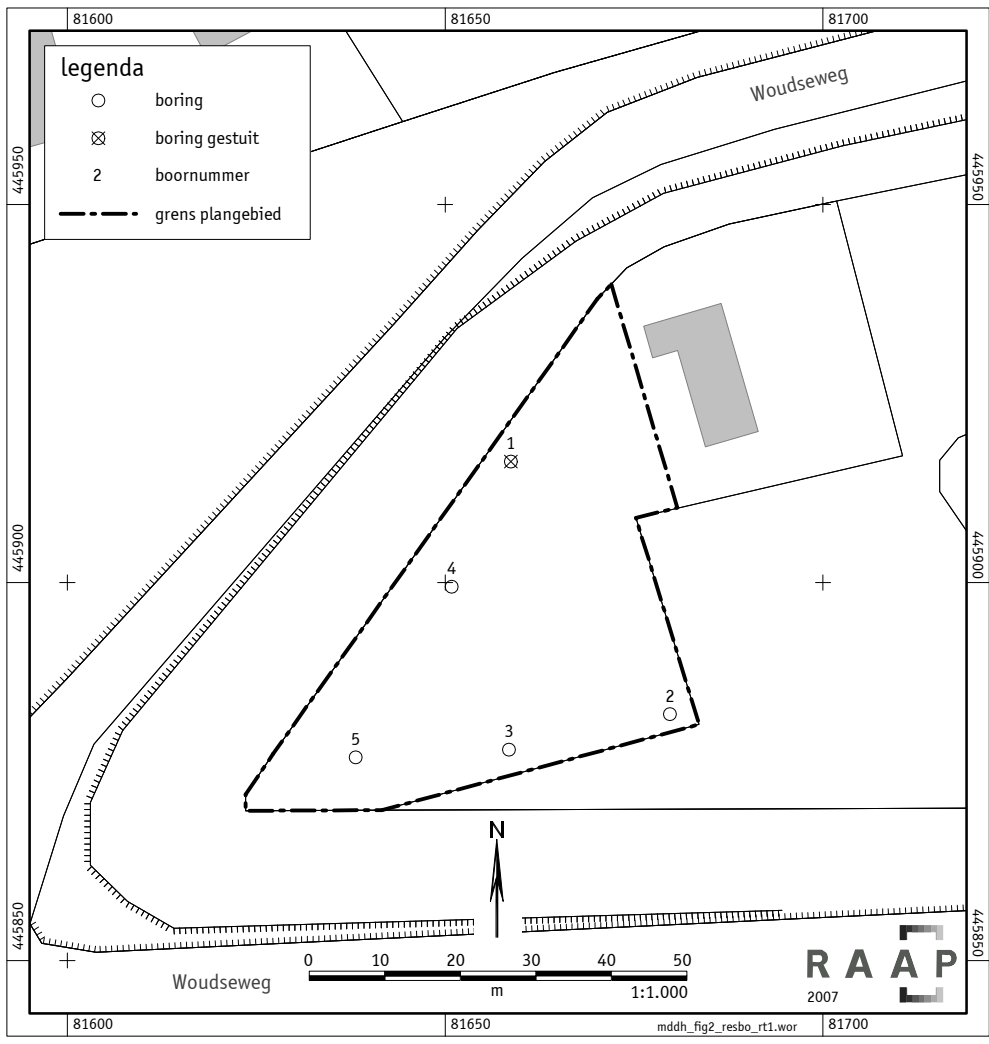
Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd) met omliggende ARCHIS-
waarnemingen (rood) en AMK-terreinen (blauw) op de CHS van
Zuid-Holland; inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Resultaten booronderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

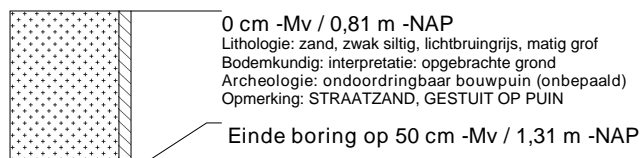

Figuur 2. Resultaten booronderzoek.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

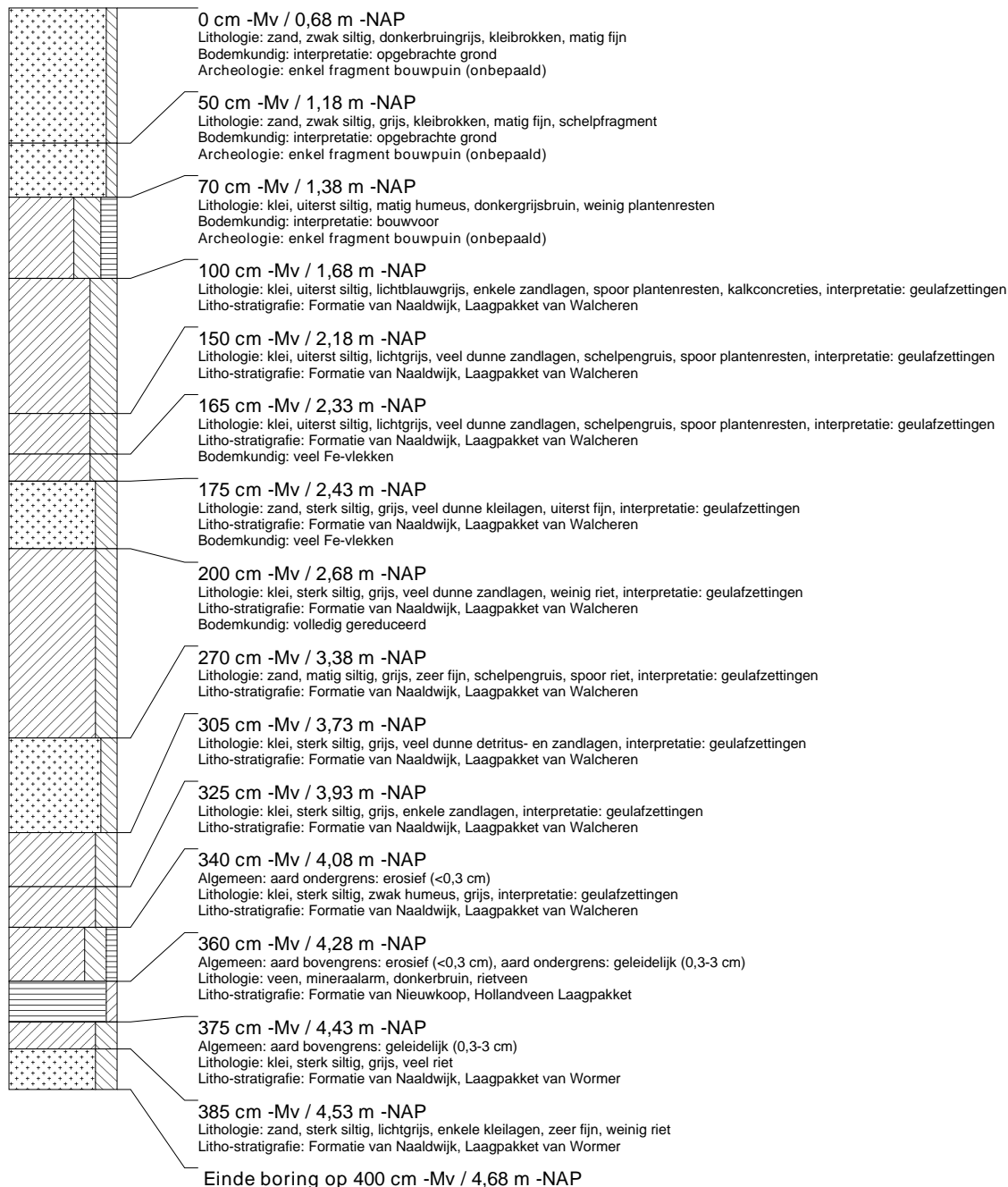
boring: MDDH-1

beschrijver: RDG/RT, datum: 18-4-2007, X: 81.659, Y: 445.916, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, hoogte: -0,81, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, plaatsnaam: DEN HOORN, opdrachtgever: ROELING ADVIES, uitvoerder: RAAP West

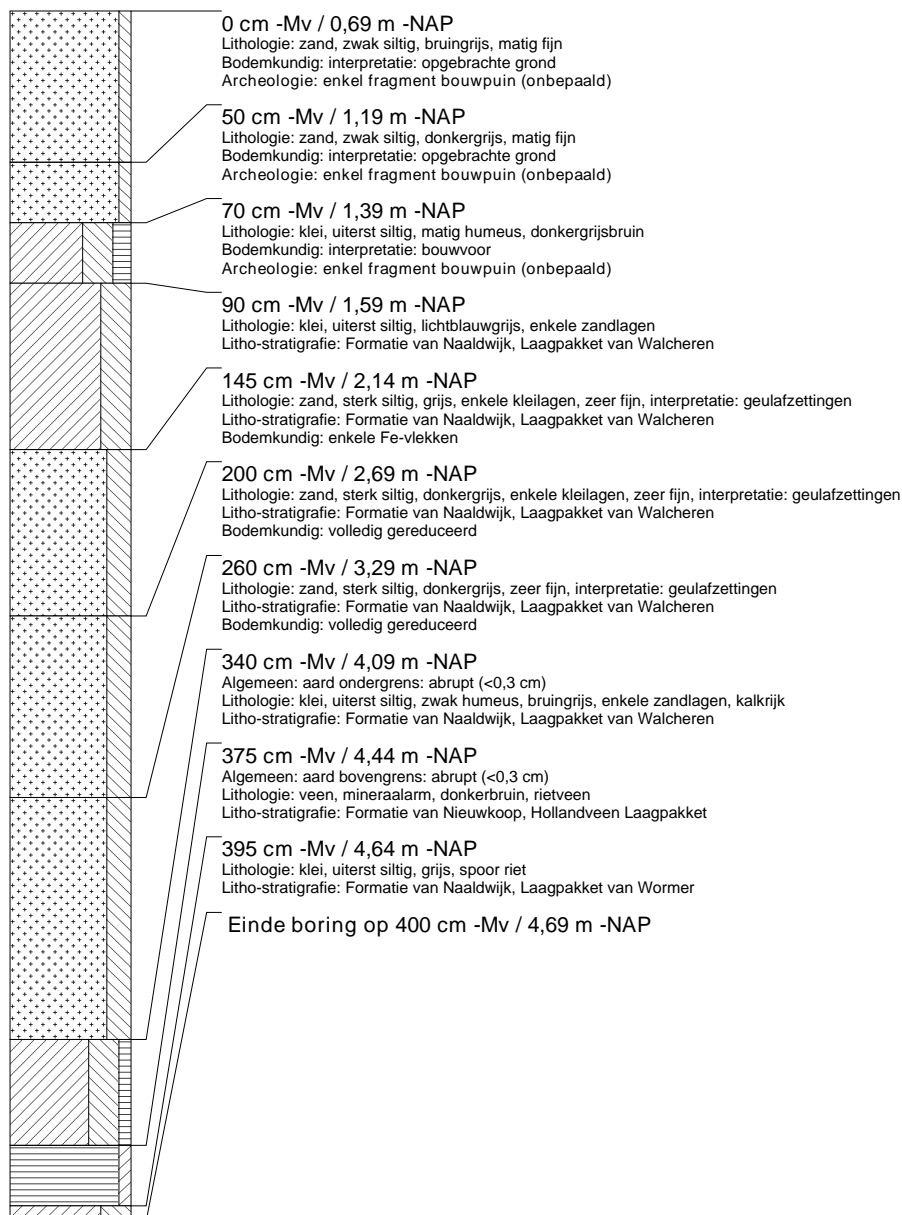
boring: MDDH-2

beschrijver: RDG/RT, datum: 18-4-2007, X: 81.680, Y: 445.883, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, hoogte: -0,68, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, plaatsnaam: DEN HOORN, opdrachtgever: ROELING ADVIES, uitvoerder: RAAP West

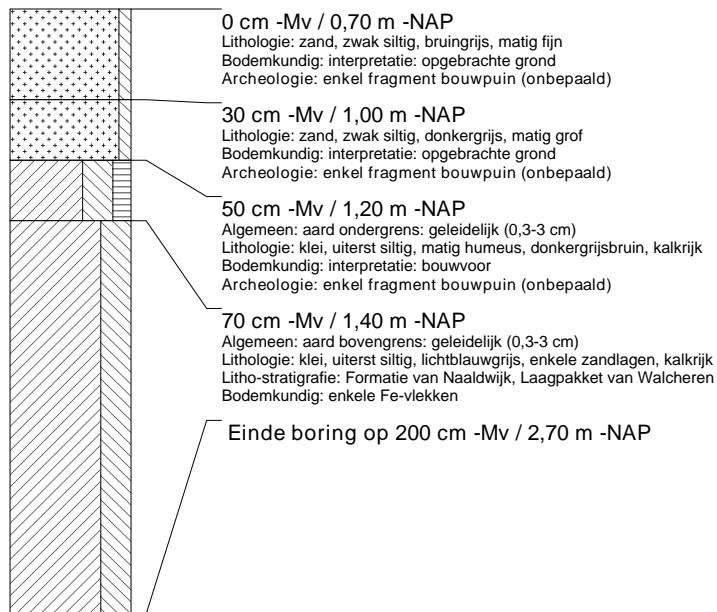
boring: MDDH-3

beschrijver: RDG/RT, datum: 18-4-2007, X: 81.658, Y: 445.878, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, hoogte: -0,69, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, plaatsnaam: DEN HOORN, opdrachtgever: ROELING ADVIES, uitvoerder: RAAP West

boring: MDDH-4

beschrijver: RDG/RT, datum: 18-4-2007, X: 81.651, Y: 445.899, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, hoogte: -0,70, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, plaatsnaam: DEN HOORN, opdrachtgever: ROELING ADVIES, uitvoerder: RAAP West

boring: MDDH-5

beschrijver: RDG/RT, datum: 18-4-2007, X: 81.638, Y: 445.877, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, hoogte: -0,78, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, plaatsnaam: DEN HOORN, opdrachtgever: ROELING ADVIES, uitvoerder: RAAP West

